

KA GANACSIGA DADKA IYO WADOOYINKATAHRIIBKA EE KHATARTA AH:

XOGTA LAGA HELAY URURADA
BULSHADA RAYIDKA
SOOMAALIYEED

**FREEDOM
COLLABORATIVE**

TO END HUMAN TRAFFICKING. TOGETHER.

KA GANACSIGA DADKA IYO WADOOYINKATAHRIIBKA EE KHATARTA AH: XOGTA LAGA HELAY URURADA BULSHADA RAYIDKA SOOMAALIYEED

Hay'adda Candle of Hope (COFH)

Ururka Horumarinta Haweenka ee IIDA

Ururka Haweenka laga tirada badan yahay ee Codka Somaliland (VOSOMWO)

Iyadoo taageero laga helayo Iskaashiga Xoriyadda iyo Maamulka Socdaalka

Wanaagsan (BMM) II barnaamij

Geeska Afrika.

Oktoobar 2021

HORDHAC

Ka ganacsiga dadka iyo tahriibinta ayaa si aad ah ugu badan Bariga Afrika, iyadoo inta badan muhaajiriinta lagu soo bandhigo waddooyinka tahriibka iyada oo la eegayo xaaladda guud ee socdaalka caalamiga ah. Waddooyinka ugu muhiimsan waxay u kala horreeyaan Koonfur Afrika, Yemen iyo Sacuudi Carabiya, iyo Mediterranean (Malta iyo Italy, ama Giriigga iyo Turkiga), halkaas oo haweenka, ragga iyo carruurta looga ganacsado ujeedooyin kala duwan, oo ay ku jiraan xoog iyo xoog looga faa'iidaysto warshadaha. beero iyo guryo gaar ah, dhiig-miirasho, iyo guur khasab ah.

Si aan u taageerno dagaalka ka dhanka ah ka ganacsiga dadka, Anagoo ah Isbaheysiga Ururada Bulshada Rayidka Soomaaliyeed (CSO) oo ah koox si aan rasmi ahayn u abaabulan oo ka tirsan Ururada Bulshada Rayidka ah ee ka hortaga ka ganacsiga dadka ee ka shaqeeya Koonfurta iyo Bartamaha Soomaaliya, Somaliland, Puntland iyo Jubaland, ayaa sameynay nashqadaynta waddooyinka dadka lagu tahriibiyo. Layligan khariidadeynta ayaa na siin doona macluumaadka muhiimka ah ee dagaalka lagula jiro ka ganacsiga dadka, sida meelaha laga tahriibiyo, waddooyinka, hababka gaadiidka iyo noocyada ka faa'iidaydiga. Tani waxay awood noo siinaysaa inaan si wanagsan u beegsano waxqabadyadeena si aan uga hortagno ka ganacsiga dadka meelaha aan ka shaqayno.

Iyada oo loo marayo warbixintan, waxaan ujeedadeedu tahay inaan taageerno bulshada rayidka ah, fulinta sharciga, waaxda gaarka ah, iyo dawladda anagoo kordhinayna helitaanka xogta ku saleysan caddaynta ee ka ganacsiga dadka taasoo taageeri karta go'aan gaarista istiraatiijiga ah. Layligan wadajirka ah ee xog-ururinta ayaa isu keenay xog iyo xog laxiriirta goobaha, waddooyinka iyo xogta guud si loo falanqeeyo dhaqdhaqaaqa ka ganacsiga dadka iyo ka faa'iidaydiga iyo waayaha muhaajiriinta Soomaaliyeed ee dibadda ku sugan.

Dukumeentigan, Isbaheysiga Qaranka Soomaaliyeed ee CSO wuxuu isku dayayaa inuu kordhiyo helitaanka xogta la xiriirta ka ganacsiga dadka iyo waddooyinka socdaalka ee aan badbaadada lahayn ee bulshada rayidka ah iyo daneeyayaasha kale ee Soomaaliyeed. Waxaan rajaynaynaa in dukumentigani uu noqdo mid xasuusin kara qiimaha dheeraadka ah ee ay bulshada rayidka ahi ku soo kordhinayso dadaalladayada wadajirka ah ee lagula dagaallamayo ka ganacsiga dadka.

Isbaheysiga CSO ee Soomaaliyeed wuxuu jecel yahay inuu si gaar ah ugu mahadceliyo Freedom Collaborative taageerada qiimaha leh ee ay ka geystaan sameynta xogta iyo qaabeynta iyo horumarinta warbixinta lafteeda. Nuxurka warbixinta, ilaa iyo inta ugu badan ee suurtoogalka ah, ayaa ka tarjumaysa natiijooyinkii lagu soo bandhigay layliga xog ururinta ee ay sameeyeen Ururada Bulshada Rayidka ah ee ka qayb qaadanaya. Waxaan jeclaan lahayn inaan uga mahadcelino Ururada Bulshada Rayidka ah ee soo socda waqtigooda iyo tamartooda qiimaha leh ee ku aaddan habka xog-ururinta: Candle of Hope Foundation (CoHF), Ururka Horumarinta Haweenka ee IIDA Tadamun Social Society (TASS), Codka Ururka Haweenka laga tirada badan yahay ee Somaliland (VOSOMWO) iyo Ururka Haweenka ee Action for Advocacy and Progress Organization (WAAPPO). Shaki la'aan, dukumeentigani ma suurta galeen la'aantood wax ku biirintooda.

Ugu dambayntii, waxaanu mahad-naq u siinaynaa Barnaamijka Maaraynta Socdaalka Wanaagsan II (GIZ) ee fududaynta habka, bixinta taageerada saadka, turjumaadda iyo soo saarista warbixinta ugu dambeysa. Barnaamijka BMM (GIZ) wuxuu sii wadaa inuu taageero hagar la'aan ah iyo dadaal aan dhammaad lahayn siiya Ururada Bulshada Rayidka ah ee Isbaheysiga CSO ee Soomaaliyeed ee ka shaqeeya ka-hortagga ka ganacsiga iyo ilaalinta muhaajiriinta nugul ee Bariga Afrika.

SO KOOBIDDA NATIJJADA

- Guud ahaan, warbixintani waxay isu keentaa xog laga helay 206 waddo oo ay soo gudbiyeen hay'adaha ka qaybgalaya. Waddooyinka la soo gudbiyay waxay tixraacayaan wadar ahaan 28 waddan inay yihiin asal ahaan, socdaal iyo meelaha loo socdo. Sideed wadan ayaa lagu sheegay inay yihiin dalal ay ka soo jeedaan. Sida meelaha loo aado, 25 waddan ayaa la aqoonsaday, shan waddan - Afgaanistaan, Chad, Masar, Malta iyo Isutagga Imaaraadka Carabta - ayaa lagu sheegay meelo ay sii maraan.
- Meesha ugu badan ee la soo sheegay iyo isku darka meesha loo socdo waxaa ka mid ah: (1) Itoobiya ilaa Yemen, Soomaaliyana ku sii gudubto, (2) Soomaaliya ilaa Talyaaniga, (3) Soomaaliya ilaa Koonfur Afrika, (4) Soomaaliya ilaa Jarmal, (5) Itoobiya ilaa Sacuudi Carabiya, Soomaaliyana ku sii gudbi karto, iyo (6) Soomaaliya ilaa Sacuudiga.
- Inta badan, muhaajiriintu waxay caawimo ka heleen ugu yaraan hal qof oo kale marka ay qorshaynayaan ama samaynayaan safarkooda, iyada oo inta badan la aqoonsan yahay fududeeyayaasha ay yihiin wakaaladaha qorista. Noocyada kale ee fududeeyayaasha waxaa ka mid ah dilaaliinta/wakiilada shaqada, tahriibiyayaasha, asxaabta, xubnaha qoyska iyo loo shaqeeyaha laftooda.
- Falanqaynta xogta la ururiyey waxay muujinaysaa kala duwanaansho la taaban karo oo ku yimid dhererka socdaalka socdaalka iyo kharashkooda - Kala duwanaanshiyahani ma ahayn mid loo nisbaynayay meelo kala duwan oo keliya, laakiin sidoo kale waxa loo aanaynayaa waayaha qofka ee soogalootiga u socdaalaya isku meel. Marka la eego xidhiidhka ka dhexeeya dhererka safarka iyo kharashka, xidhiidhka ka dhexeeya labadooda lama aqoonsan karo.
- Gudaha xogta, warshado badan oo ka faa'iidaysi ayaa lagu sheegay. Warshadaha ugu badan ee la tixraaco waa shaqada guriga, oo ay ku xigto beeraha, dhismaha, galmada ganacsiga iyo tuugsiga. Shaqada khasabka ah waa nooca ugu badan ee lagu sheego xadgudubka ama ka faa'iidaysiga marka la soo gudbiyo, oo ay ku xigto gacan ka hadal iyo xadgudub galmo.
- Waa markii ugu horreysay oo hay'adaha ka qaybgalaya ay gacan ka geystaan xog ururin habaysan oo khuseeya tahriibinta dadka iyo waddooyinka halista ah ee la xidhiidha Koonfurta-Bartamaha Soomaaliya, Somaliland, Jubaland iyo Puntland. Xogta la ururiyey waxay wax ka tari doontaa wax ka qabashada la'aanta xog la isku halleyn karo iyo macluumaadka ku saabsan isbeddellada hadda jira iyo halista ka ganacsiga dadka iyo noocyada kale ee ka faa'iidaysiga ee gobolka oo dhan. Waxaan ku bogaadinaynaa ururrada ka qayb-qaata xog-ururintan oo iftiiminaysa inta aqoonta la heli karo marka la isu keeno lana wadaago.

ISBAHEYSIGA CSO-DA SOOMAALIYEED

Isbahaysigu wuxuu isu keenaa kow iyo toban shacab Soomaaliyeed ururada bulshada (CSOs) oo ka shaqeeya ka-hortagga ka ganacsiga dadka iyo ilaalinta dadka nugul Tahriibayaasha ku sugan Koonfurta-Bartamaha Soomaaliya, Somaliland, Jubaland iyo Puntland. Xubnaheeda ayaa leh loo gudbiyay dhibanayaasha ka ganacsiga (VoTs) mid kasta kale oo la fuliyay faragelin wadajir ah oo ku saabsan dhulka. Loo sameeyay sidii si dabacsan loo habeeyey koox ka mid ah Ururada Bulshada Rayidka ah ee isku fikirka ah ee ka shaqeeya ilaalinta muhaajiriinta nugul iyo VoTs, isbahaysiga kulmaya saddexdii biloodba mar ilaa 2020 ilaa isku dubaridka jawaabaha caqabadaha guud.

Isbaheysiga CSO ee Soomaaliyeed wuxuu ku dhex milmay Shabakadda CSO ee gobolka oo ballaaran, shabakad gebi ahaanba dhaaftay 60 Ururada Bulshada Rayidka ah ee ka ganacsiga ee Geeska Afrika. Ururada Bulshada Rayidka ah ee shabakada waxay isweydaarsadaan dhaqamada ugu wanaagsan iyo duruus la baran jiray bishii oo ay ahaayeen ku kulmaya madasha sanadlaha ah ee CSO ilaa 2017. Shabakadda Bulshada Rayidka ee Gobolka waxaa taageera Maareynta Socdaalka Wanaagsan (BMM) II Barnaamijka Barnaamijka waa la wakiishay Wasaaradda Dhaqaalaha ee Federaalka Jarmalka Iskaashiga iyo Horumarinta (BMZ) iyo iskaashiga waxaa maalgeliyay Midowga Yurub Wadamada iskaashiga barnaamijka ayaa ah (EUTF). The Wadamada iskaashiga barnaamijka ayaa ah Djibouti, Eritrea, Ethiopia, Kenya, Somalia, Koonfur Suudaan, Suudaan, iyo Uganda.

KU SAABSAN AQOONSIYAYAASHA

Hay'adda Candle of Hope (COFH)

Hay'adda Candle of Hope Foundation (COHF) waxa loo aasaasay inay wax ka qabato arrimaha saameeya bulshooyinka nugal ee Kenya iyo Somaliland, iyo in la hubiyo helitaanka caddaaladda iyo adeegyada taageerada haweenka, dhallinyarada, iyo dadka naafada ah, iyo sidoo kale dhibanayaasha tahriibinta iyo kuwa ka badbaaday GBV .

Ururka Horumarinta Haweenka ee IIDA

Ururka Horumarinta Haweenka (IIDA), oo aan faa'iido doon ahayn, ayaa la aasaasay 1991 gudaha Muqdisho oo ay wadaan koox ka mid ah hoggaamiyeyaasha haweenka Soomaaliyeed si ay u horumariyaan haweenka xuquuqdooda siyaasadeed, dhaqaale iyo bulsho. Maanta, IIDA waxay ku hawlan tahay dhaqdhaqaaqa aasaasiga ah ee ugu weyn Soomaaliya.

Ururka Haweenka laga tirada badan yahay ee Codka Somaliland (VOSOMWO)

Ururka Voices of Somaliland Minority Women Organisation (VOSOMWO) waxa ay ka shaqaysaa horumarinta ka qaybgalka siyaasadda haweenka beelaha laga tirada badan yahay ee goleyaasha deegaanka, baarlamaanka iyo masuuliyiinta dawladda. Ururku waxa uu taageeraa hindisayaasha asaasiga ah ee kor loogu qaadayo xuquuqda dadka laga tirada badan yahay iyo ka qaybgalka firfircoon ee beelaha laga tirada badan yahay ee dimoqraadiyada Somaliland, iyada oo loo marayo abaabulka, xuquuqul insaanka iyo fadhigada tababarada madaniga ah, ololayaasha wacyigelinta, iyo xoojinta bulshada.

Waxaan jeclaan lahayn inaan sidoo kale u mahadcelinno Ururka Horumarka U doodista Waxqabadka Haweenka (WAAPU) iyo Tadamun Social Society (TASS) si ay uga qaybqaataan doodaha taas oo suurtagelinaysa xog ururintan.

HORDHAC

Soomaaliya waa wadan ay asal ahaan ka soo jeedaan, marin iyo meel ay u maraan dadka tahriibayaasha ah, waxaana ka jira tahriib aan caadi ahayn, halis badana ay ugu jirto in laga faa'iidaysto. Si kastaba ha ahaatee, sida lagu sheegay warbixinta 2021 US Trafficking in Persons (TIP), oo Soomaaliya ku dartay Kiis Gaar ah sannadkii 19-aad oo xiriir ah, macluumaadka la xiriira hab-ka-ganacsiga iyo dhibanayaasha dalka ayaa weli ah mid adag in la helo ama la xaqiijiyo.

Maamulka Socdaalka Wanaagsan (BMM) II Barnaamijka waxaa wakiishay Federaalka Jarmalka Wasaaradda Iskaashiga Dhaqaalaha iyo Horumarinta (BMZ) oo ay iska kaashadeen maalgelinta Midowga Yurub (EUTF) si loo horumariyo maaraynta socdaalka Geeska Afrika, waxayna taageertaa Dowladda Federaalka Soomaaliya oo horumarinaysa qaab-dhismeedka siyaasadda socdaalka heer qaran si waafaqsan maamulka socdaalka gobolka. Waxay kaloo si dhow ula shaqeysaa ururada bulshada rayidka ah.

Dhisida xog ururin guul leh sanadka 2019 iyo 2020 gudaha Kenya, barnaamijka BMM waxa ay iskaashi la sameeyeen Freedom Collaborative si ay u taageeraan kooxaha bulshada rayidka ah ee ka hawlgala Koonfurta iyo Bartamaha Soomaaliya, Somaliland, Jubaland iyo Puntland si ay u kordhiyaan helista xogta la wadaago ee ku saabsan tahriibinta dadka, si ay u horumariyaan go'aan gaarista istiraatiijiga ah iyo dadaallada u doodista. Si loo gaaro yoolkan, Freedom Collaborative waxa ay la shaqeysay ururada bulshada rayidka ah, si ay gacan uga geystaan oo ay u wadaagaan xogtooda ku saabsan ka ganacsiga dadka iyo hawlaha dhiigmiirashada oo ay isticmaalaan aqoontan wadajirka ah si ay u qabtaan kakanaanta jilicsanaanta iyo dhaqdhaqaaqa.

Tan ugu muhiimsan, waxaan rabnaa inaan muujino ballanqaadka weyn ee ururada wax ku biiriya anagoo ka qaybqaadanayna una gudbinayna macluumaadkooda xog la wadaago. Saddexda kooxood ee ka qaybgalaya waxay soo gudbiyeen 206 waddo guud ahaan waxaana muhiim ah in la ogaado in kuwani ay la xiriiraan kiisas

dhow - dhammaan xogta waxay ka timid kiisas iyo macluumaad ay ururadu heleen tan iyo bilowgii 2021. Marka lagu daro xogta waddooyinka ay isticmaalaan soogalootiga halista ku jira, Ururada Bulshada Rayidka ah waxay soo gudbiyeen tafaasiil dheeraad ah oo ku saabsan kiisaskii ugu dambeeyay ee ay la kulmeen iyadoo isticmaalaya waddooyinkan gaarka ah. Natiijo ahaan, xogta ayaa bixisa aragtiyo dhowr ah oo ku saabsan safarrada socdaalka, oo ay ku jiraan shaqaaleysiinta iyo fududeeyayaasha ugu badan, iyo lacagaha ay bixiyaan muhaajiriinta. Waxaan sidoo kale falanqeyn ku sameynay warshadaha khuseysa ee soogalootiga ay la kulmeen dhiig-miirashada iyo noocyada gaarka ah ee xadgudubiyada.

Cutubiyada soo socda waxay bixinayaan dulmar xogta la ururiyey. Si loo burburiyo macluumaadka, loogana dhigo aragtiyo la heli karo, warbixintu waxa loo habeeeyey iyadoo loo eegayo marinnada socdaalka ee inta badan la tixraaco. Falanqaynta ayaa markaa bixinaysa dulmar ku saabsan arrimaha nugal ee soogalootiga, tirakoobka aasaasiga ah, iyo qaybaha kale ee khuseeya khibradahooda socdaalka. Falanqaynta waxay ku dhisan tahay u hurista iyo wakhtiga ay ku bixiso Ururada Bulshada Rayidka ah si ay ugu soo gudbiyaan macluumaadkooda qaab habaysan. Inkasta oo xogta aan loo fahmin inay tahay mid dhammaystiran, ururada iyo bixiyayaasha adeegga gudaha ayaa weli ah isha xogta ugu dhammaystiran ee qaybta. Waxaan ku bogaadinaynaa ururrada ka qayb-qaadashada xog-ururintan si wax looga qabto baahida loo qabo daboolid xog badan oo gobolka ah iyo caalamkaba.

Waxaan rabnaa in aan xoogga saarno in xitaa haddii xogta aan la shaqeyneyno ay tahay mid aan dhameystirneyn, macnaheedu maaha in kuwa doonaya in ay sameeyaan waxqabadyo saameyn leh aysan isticmaali karin. Xogtu wali waa mid faa'iido leh si ay u hagto go'aamada hawlgelinta, taatikada, iyo istiraatiijiyadeed ee jilayaasha ay khusayso waxayna muujinaysaa inta aqoonta la heli karo marka macluumaadka la isu keeno oo la wadaago dhammaan ururada.

HABKA

Xogta waxaa lagu soo gudbiyay iyada oo loo marayo qalabka raadraaca Safarka Dhibanaha ee Freedom Collaborative, si loo qabto macluumaadka goobta waddo kasta sida cutubka hore ee falanqaynta. Hay'adaha soo gudbiyay waxay doorteen halka ay xogta ka keenayaan waddo kasta oo la soo gudbiyo si ay u kala gartaan dariiqyada kiisaska ay sida tooska ah uga soo shaqeeyeen iyo kuwa ay ka maqleen shaqadoodii goobta.

Xogta la dajiyay, 49 soo gudbin ayaa la sameeyay iyadoo lagu salaynayo kiisas ay Ururada Bulshada Rayidka ah wax ku darsanayaan ay dhawaan ka shaqeeyeen waxaana la gudbiyay 157 wado iyadoo lagu salaynayo xogta laga helay shaqada kale ee muhaajiriinta iyo bulshada ay saameysay. 49-ka ee dhawaan laga soo shaqeeyay kiisas, 35 ka mid ah waxay ahaayeen kiis ka ganacsiga dadka sida ku cad qeexitaanka sharciga ah, iyo 14 waxay ahaayeen kiisas kale oo ka faa'iidayasi. Dhammaan kiisaskan, dhibcaha xogta soo socda ayaa la gudbiyay:

- Magaalada iyo dalka ay ka yimaadeen
- magaalada iyo dalka laga faa'iidaysto
- Goobaha safarka (sida ay u kala horreeyaan)
- Nooca kiiska
- Sannadka gudbinta kiiska
- Jinsiga macmiilka
- Qof weyn ama mid yar
- Dhalashada macmiilka

Foomka xog-ururinta waxa kale oo ka mid ahaa qodobbo xogta u oggolaanaya in si faahfaahsan loo fahmo safarka socdaalka iyo qaabka ka faa'iidaydiga xaaladahan:

- Qodobbada nuglaanta ee khuseeya
- Sannadkii dariiqa uu maray macmiilku
- Caawinta qof kale si uu u sameeyo safarka
- Qoritaanka qadka ama caadiga
- Hal ama dhowr fududeeyayaal
- Yaa safarka u fududeeyay
- Safarka gaar ama safarka kooxda
- Qiimaha safarka socdaalka
- Waqtiga lacag bixinta la sameeyay
- Hababka gaadiidka ee la isticmaalo
- Muddada safarka
- Warshadaha ka faa'iidaydiga
- Nooca xadgudubka iyo dhiig-miirashada ee la soo maray
- Wixii faahfaahin dheeraad ah

Ururada ka qaybgalaya waxay ka shaqeeyeen kiisas lab iyo dhedig labadaba soogalootiga iyo badbaadayaasha, si kastaba ha ahaatee, badi macaamiishu waxay ahaayeen rag (26) iyo dhedig (19). Marka laga reebo afar kiis oo ku lug leh caruur aan qaan-gaarin, dhammaan macluumaadka la gudbiyay waxay la xiriiraan muhaajiriinta qaangaarka ah (ka weyn 18). Cutubyada soo socdaa waxay dhex galayaan xogta la ururiyay intii uu socday mashruucan, sharaxa muhiimada ay leedahay Ururada Bulshada Rayidka ah ee isticmaalka xogta, waxayna bixiyaan talooyin ku saabsan siyaabaha ay u rajeynayaan in xogta ay u isticmaali doonaan dhammaan daneeyayaasha.

XOGTA OO KOOBAN

Guud ahaan, warbixintan waxaa ku jira xogta 206 waddo soo gudbinta ururada ka qaybgalaya. Xogtu waxa ay tilmaamaysaa wadar ahaan 28 wadan oo asal ahaan ka soo jeeda, gaadiidka iyo meelaha loo socdo. Sideed wadan ayaa lagu sheegay dalal ay ka soo jeedaan. Sida meelaha loo socdo, 25 wadan ayaa la aqoonsaday. iyo shan waddan - Afgaanistaan, Chad, Masar, Malta iyo Imaaraadka Carabta - waxay leeyihiin oo kaliya waxaa lagu sheegay meelaha laga sii gudbo. Sawirka Hoos waxaa ku qoran dhammaan dariiqadii la maray khariidad ku salaysan soo gudbinta ay sameeyeen Ururada Bulshada Rayidka ah ee wax ku biirinaya.

Kuwa soo socda ayaa ahaa kuwa ugu badan ee la soo sheegay asalka iyo isu geynta goobta:

- Itoobiya ilaa Yemen, iyadoo Soomaaliya ay sii marto goobta (22 soo jeedin)
- Soomaaliya ilaa Talyaaniga (20 la soo gudbiyay)
- Soomaaliya ilaa Koonfur Afrika (16 la soo gudbiyay)
- Soomaaliya ilaa Jarmalka (13 qoraal oo la soo gudbiyay)
- Itoobiya ilaa Sacuudiga, iyadoo loo marayo Soomaaliya goobta (13 soo jeedin)
- Soomaaliya ilaa Sacuudiga (13 qoraal)

Nooca is dhexgalka ee khariidadda, ee laga heli karo Freedom Collaborative, ayaa bixisa tafaasiil ku saabsan meesha uu ka yimid, meesha dhabta ah ee loo socdo, goobaha gaadiidka, hababka gaadiidka iyo warshadaha ka faa'iidaydiga ee meesha loo socdo ee waddo kasta.

WADAMADA ASALKA IYO MEESHA LOO SOCDO

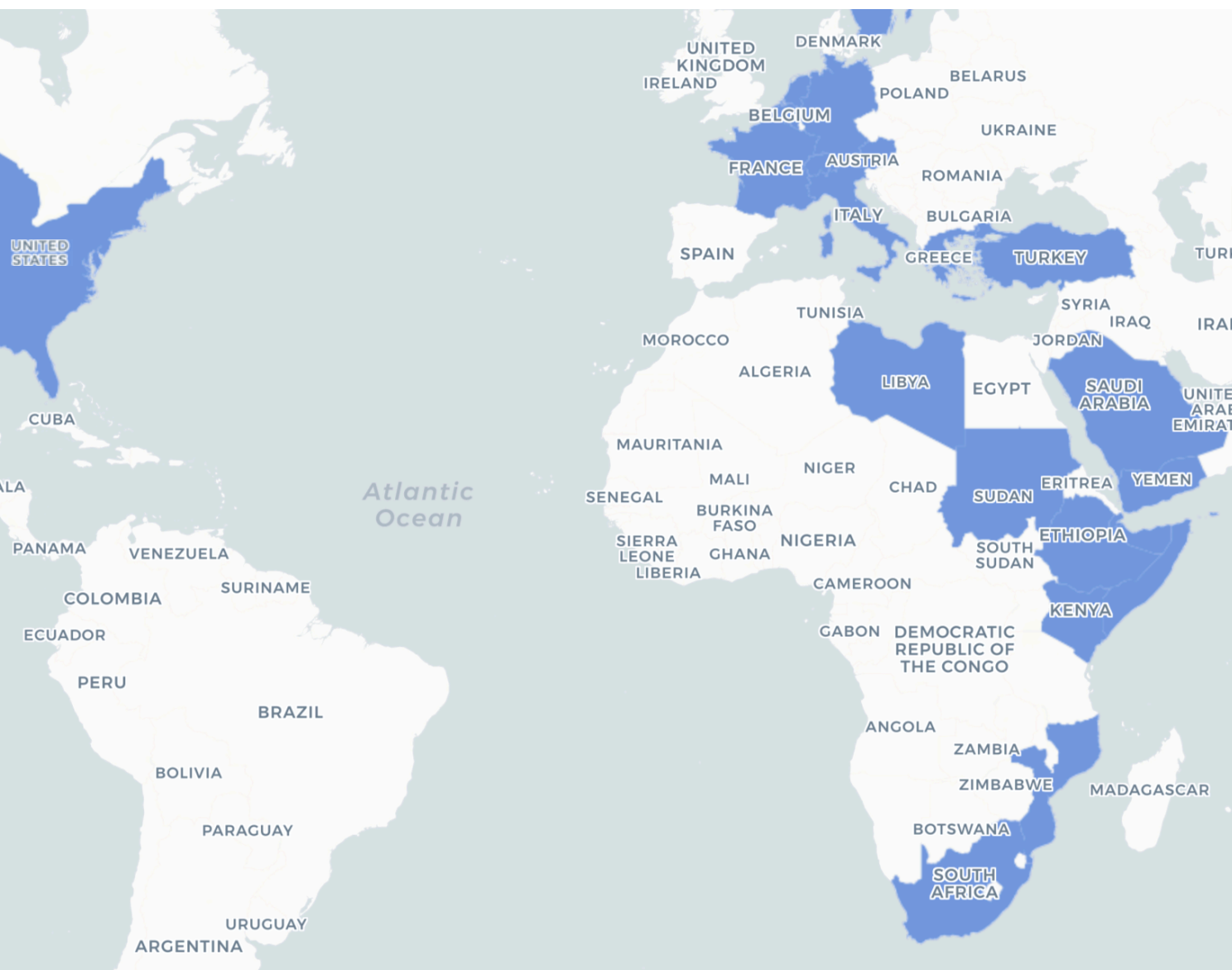
Sawirada hoose waxay bixinayaan dulmar ku saabsan dalalkii ay ka yimaadeen iyo kuwii ay u socdeen lagu aqoonsaday soo gudbinta xogta.

Sideeda waddan ee asalkoodu ka soo jeedaan ee lagu sheegay xogta waa: Djibouti, Ethiopia, Saudi Arabia, Somalia, Sri Suuriya, Uganda, iyo Yemen.

Xogta la soo gudbiyay waxaa ku jiray heerar kala duwan oo goobaha iyo meelaha laga faa'iidaysto Tahriibayaasha Soomaalida iyo deegaanka.

25-ka waddan ee loo socdaalayo ee lagu sheegay soo gudbinta xogta waa: Austria, Belgium, Denmark, Djibouti, Ethiopia, Finland, France, Germany Giriiga, Guinea-Bissau, Taliyaaniga, Kenya, Libya, Mozambique, Netherlands, Norway, Sacuudiga Soomaaliya, Koonfur Afrika, Suudaan, Sweden, Switzerland, Turkiga, Maraykanka, iyo Yemen.

KA HADALKA

KOONFURTA DHEXE EE SOOMAALIYA, SOMALILAND, JUBALAND IYO PUNTLAND

Sida goobaha asalka ah

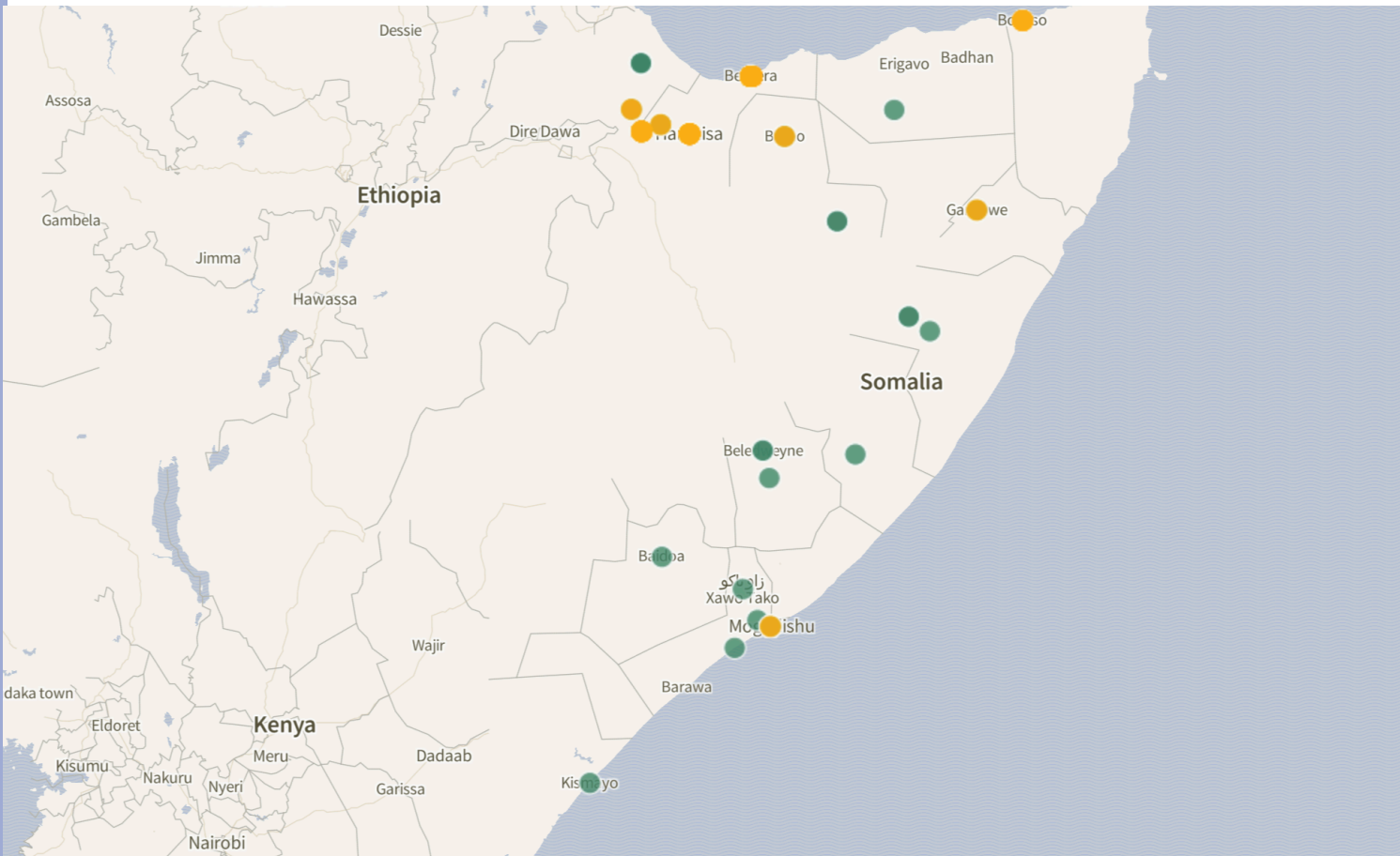
Laga soo bilaabo xogta la gudbiyay, 130 la soo gudbiyay waxay ahaayeen laga dhigay in lagu tilmaamo Koonfurta iyo Bartamaha Soomaaliya, Somaliland, Jubaland iyo Puntland oo ah meelaha asal ah.

Dhammaan waxyaabaha la soo gudbiyay waxaa ku jiray magaalo gaar ah xog Meelaha la aqoonsaday waxaa ka mid ah Afgooye, Awdal, Baydhabo, Beledweyne, Berbera, Bohotle, Borama, Bosaso, Burco, El Afweyn, El Buur, Galkayo, Garowe, Gebilay, Hargeisa, Hiran, Kismayo, Merca, Mogadishu, Mudug, Wajale, and Wanlaweyn.

Meelaha ugu badan ee laga tixraaco Soomaalida Muhaajiriinta waa Taliyaaniga (20), Koonfur Afrika (16), Jarmalka (13) Sacuudi Carabiya (13), Itoobiya (10), Giriiga (8), Faransiiska (6), Suudaan (5), Liibiya (4) iyo Kenya (4).

Sida goobaha gaadiidka

53 Wadooyinka ayaa la gudbiyay tixraacaas Koonfurta iyo bartamaha Soomaaliya, Somaliland, Jubaland iyo Puntland oo ah meelaha ay maraan. Xogta ayaa tilmaamaysa marinnada socdaalka ee soo socda:

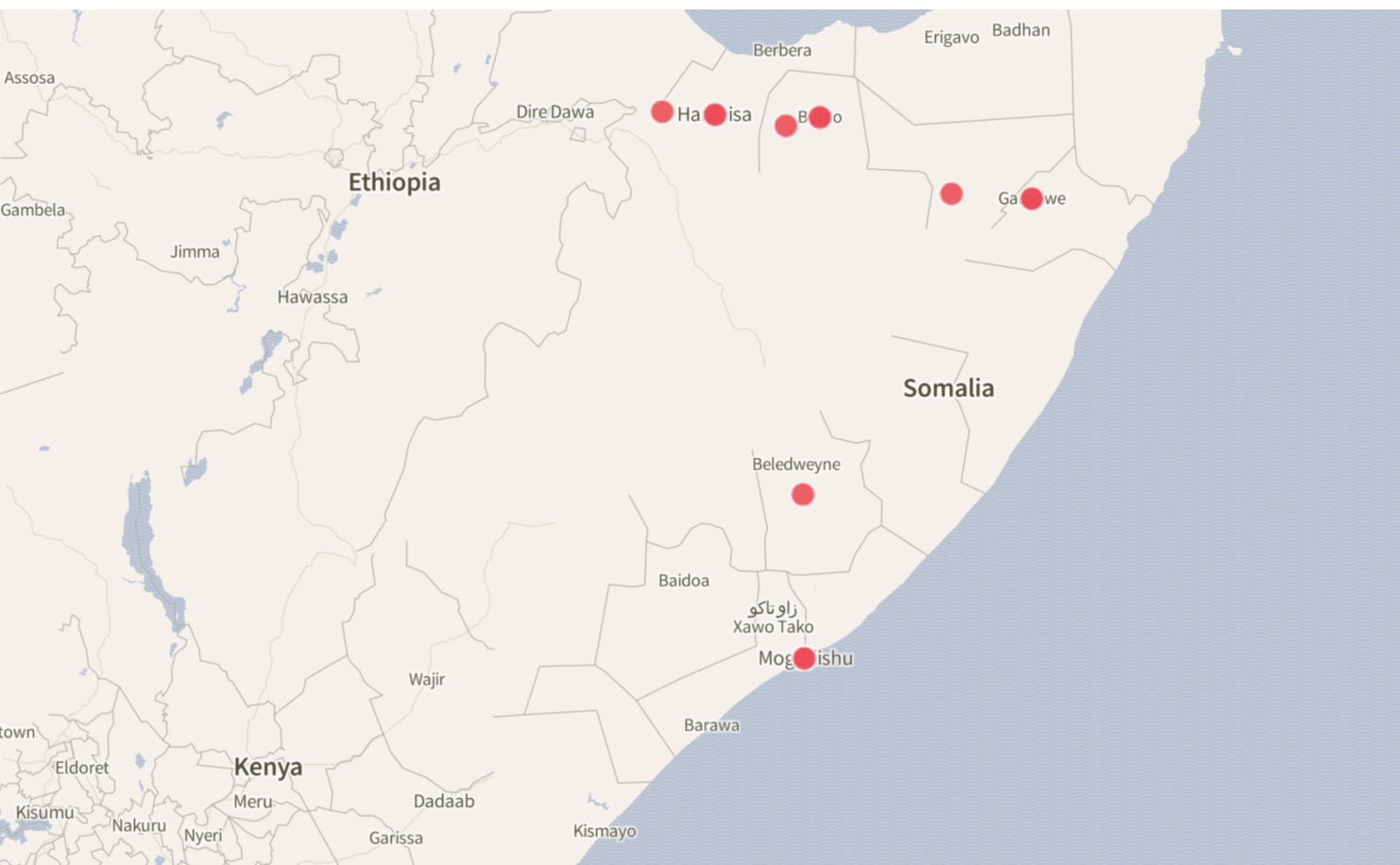
- Itoobiya oo sii marta Soomaaliya ilaa Yemen (22 qoraal) iyo Sacuudi Carabiya (13 soo gudbin)
- Yemen oo loo sii maro Soomaaliya ilaa Itoobiya (8 qoraal)
- Sucuudiga oo sii mara Soomaaliya ilaa Itoobiya (5 soo gudbin)
- Suuriya oo sii marta Soomaaliya una sii gudubta Itoobiya (3 qoraal)
- Jabuuti oo loo sii marayo Soomaaliya ilaa Jarmalka (1 soo gudbin) iyo Itoobiya (1 soo gudbin)

Wajale, Hargeisa, Berbera, Bosaso, and Borama ayaa loo aqoonsaday inay yihiin meelaha laga sii gudbo waddooyi.

Sida meelaha loo

Afar iyo soddon qoraal ayaa la xidhiidha Koonfurta iyo Bartama Soomaaliya, Somaliland, Jubaland iyo Puntland sida a meesha loo socdo. Meelaha gaarka ah ee loo socdo oo ay ka mid yihiin Burco, Garoowe, Hargeysa, Hiiraan, Laascaanood, Mogadishu, Oodweyne, Puntland, iyo Wajaale.

Meelaha ay ka soo jeedaan muhaajiriinta imanaya Soomaaliya oo inta badan laga tixraaco Yemen (9) Jabuuti (1), Suuriya (7), Itoobiya (3), Sacuudiga Arabia (1), Sri Lanka (1) iyo Uganda (1). Kow iyo toban waxaa loo soo gudbiyay tahriibayaasha Soomaaliyeed u haajiraan gudaha deegaanka.

JIDKA TAHRIIBKA

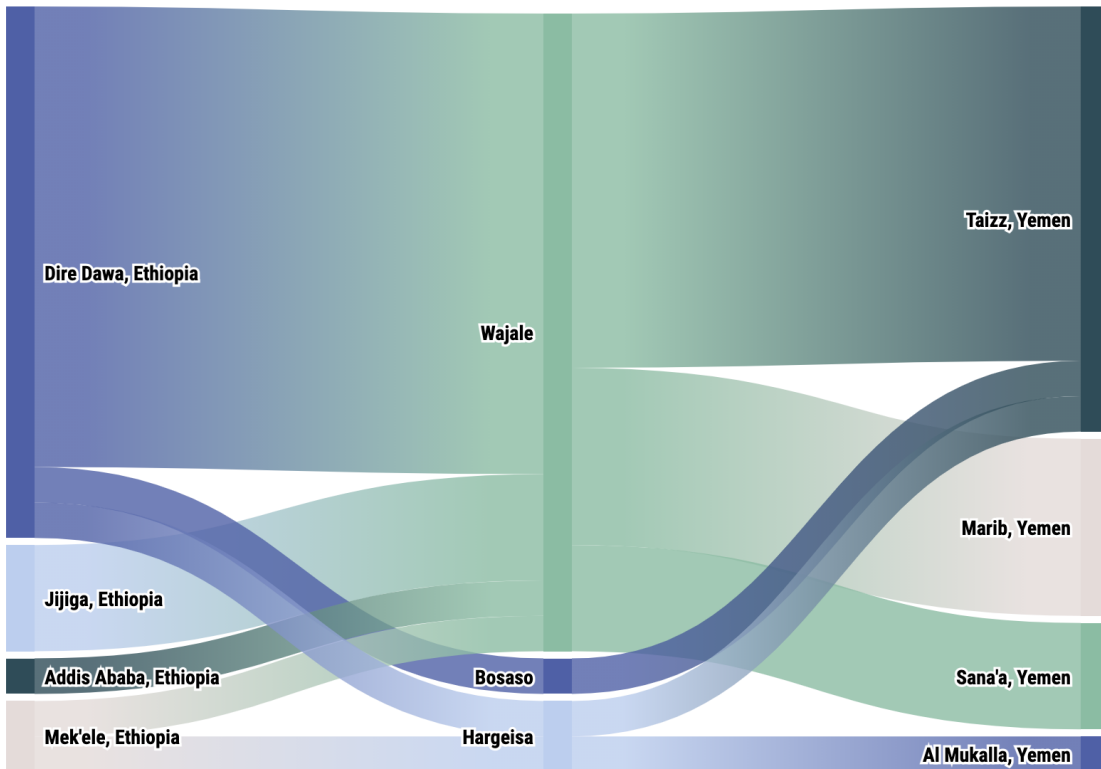
Itoobiya ilaa Yemen

Inta badan waxaa la soo gudbiyay marinka socdaalka ee Itoobiya ilaa Yemen.

Meelaha ay ka soo jeedaan Itoobiya waxaa ka mid ah Diridhaba, Jijjiga, Addis Ababa, iyo Mek'ele. Magaalada Wajaale oo ku taal xuduudka Itoobiya iyo Soomaaliya iyo Hargeysa iyo Boosaaso ayaa ah meelaha ay maraan dadka tahriibayaasha ah ee ka sii gudba dalka Yemen. Goobaha Yaman waxaa ka mid ah Al Mukalla, Sanca, Marib iyo Taizz.

Soo gudbinta khusaysa kiisaskii dhawaa waxa ay si faah faahsan uga bixinayaan socdaalka ee Itoobiya ilaa Yemen. Dhammaan kiisaska la soo gudbiyay, muhaajiriintu waxay u safreen koox koox ilaa hal bil waxaana safarkooda u fududeeyay shaqaale badan iyo mukhalasiin. Kiisaska aan xogta muhiimka ah u hayno, muhaajiriintu waxay bixiyeen inta u dhaxaysa US\$ 750 iyo 1,000 markay yimaadeen meeshii ugu dambaysay.

Kiisaska ayaa soo gudbiyay dhammaan tacaddiyada galmada ee ka dhanka ah haweenka macaamiisha ah ee looga faa'ideystay ganacsiga galmada (huteelada, baararka, casinos) ee Yaman.

Soomaaliya ilaa Talyaaniga

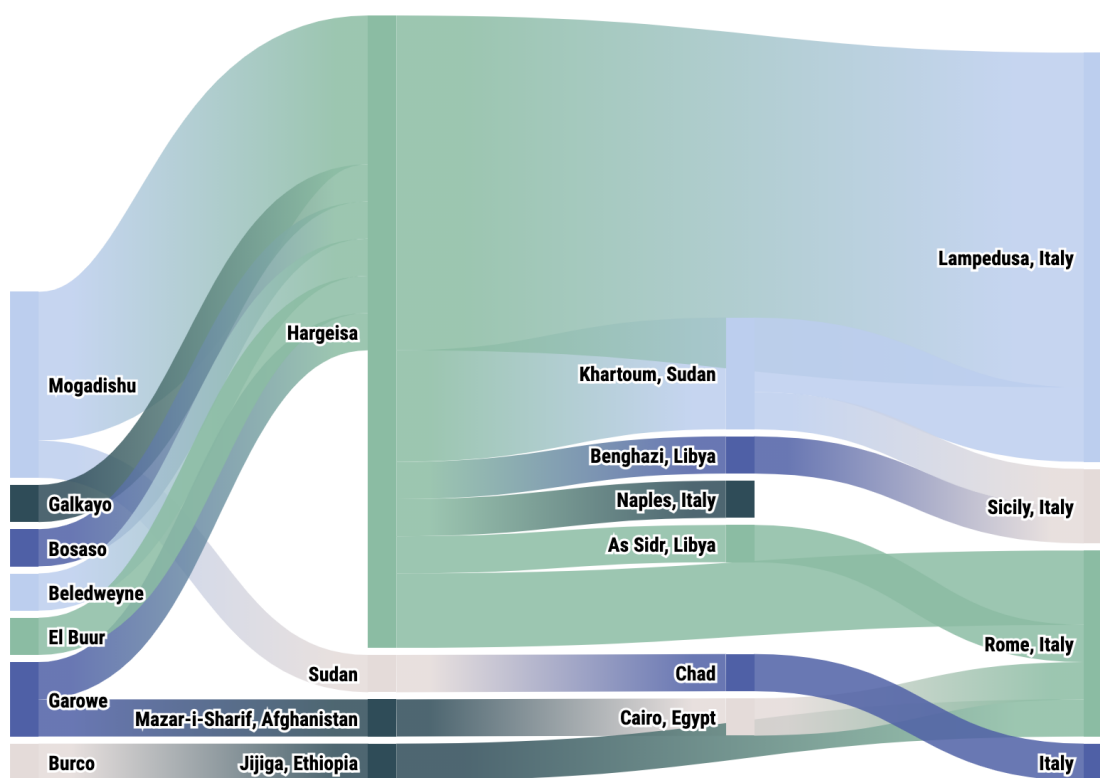
Waxaa la soo gudbiyay labaatan qodob oo ku lug leh waddooyinka Burco, Garoowe, Muqdisho, Gaalkacyo, Boosaaso, Beledweyne, iyo Ceel Buur ilaa Talyaaniga. Hargeysi waa xudunta ugu weyn ee socdaalka ee Yurub, Afgaanistaan, Chad, Masar, Ethiopia, Libya iyo Sudan ayaa loo aqoonsaday inay yihiin marino kale oo khuseeya socdaalka muhaajiriinta ee Talyaaniga.

Iyada oo ku saleysan xogta laga soo gudbiyay kiisaska CSOs, socdaalka Talyaaniga wuxuu qaatay muhaajiriinta inta u dhaxaysa hal bil iyo 75 maalmood. Mararka qaarkood waxay safreen

kaligood iyo xaaladaha qaarkood iyagoo koox ah iyagoo kaashanaya hal ama in ka badan oo mukhalasiin ah ama fududeeyayaal.

Muhaajiriinta ayaa bixiyay lacag u dhaxaysa US 1,000 ilaa 12,000, dhammaan kiisaska, kharashka waxaa la bixiyay markii ay yimaadeen meeshii ugu dambaysay.

Dalka Talyaaniga, muhaajiriintu waxay ka shaqaynayaan beero, shaqaale guri, ama warshadaha galmada ee ganacsiga, waxayna la kulmeen shaqo qasab ah, xadgudub jireed iyo xadgudub galmo.

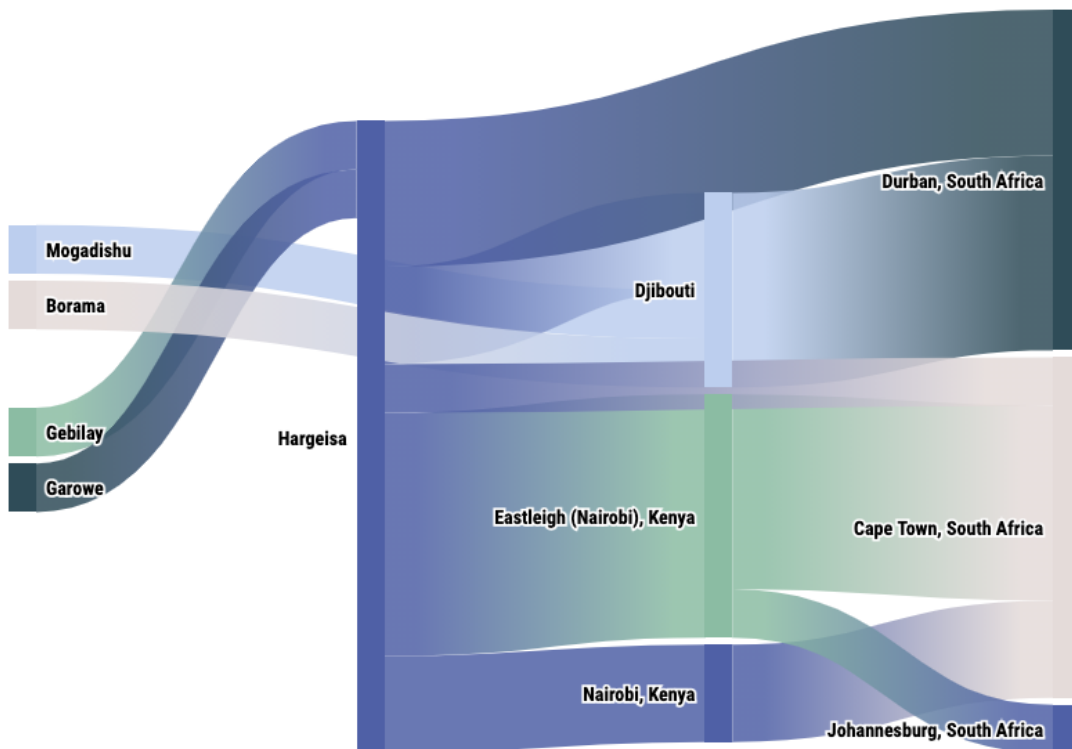
Soomaaliya ilaa Koonfur Afrika

Lix iyo toban qoraal oo la soo gudbiyay ayaa lagu qeexay Koonfur Afrika meel ay u socdaan, waxaana ka mid ahaa Cape Town, Durban iyo Johannesburg inay yihiin goobihii ugu dambeeyay ee safarradooda. Inta badan tahriibayaasha ayaa marka hore ka dhoofa Hargeysa ilaa Nairobi, Kenya, ama sii mara Jabuuti.

Xaaladahan, safarka Koonfur Afrika wuxuu qaatay laba toddobaad ilaa siddeed bilood inta badanna waxay ku safrayeen baabuur iyo/ama bas.

Muhaajiriinta ayaa bixiyay inta u dhaxaysa \$US 850 iyo 6,500 hal ama dhowr fududeeyayaal, qabanqaabaduna waxay ku kala duwanaatay inta u dhaxaysa lacag bixinta ka hor inta aysan dhoofin, meelaha ay gaadiidka ku sii maraan ee jidka ku jira, iyo meesha ugu dambeysa.

Koonfur Afrika, muhaajiriintu waxay ka shaqaynayaan warshado kala duwan, oo ay ku jiraan galmada ganacsiga, beeraha, dhismaha, shaqada guriga iyo wax soo saarka, waxayna khibrad u leeyihiin shaqo qasab ah iyo gacan ka hadal.

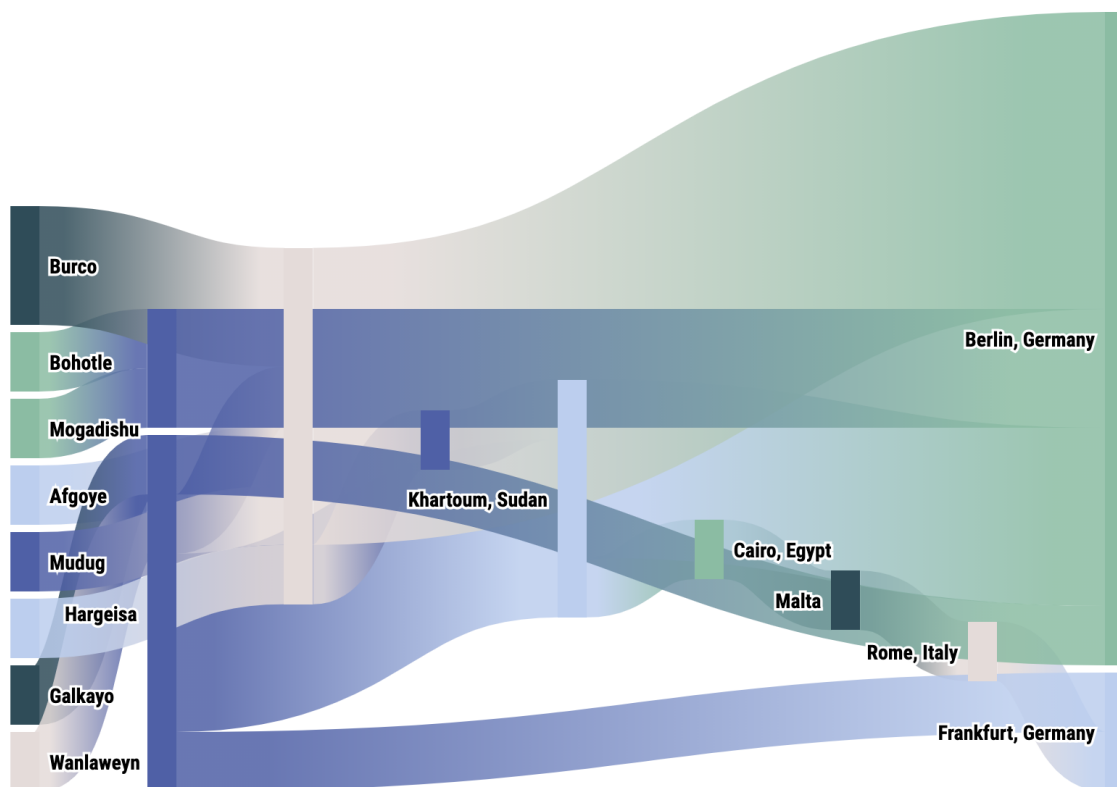

Soomaaliya ilaa Jarmalka

Saddex iyo toban khariidad ah oo loo gudbinayo halka u dambaysa ee Jarmalku – ee ka imanaya Soomaaliya iyada oo la sii marayo marinada Liibiya, Itoobiya, Suudaan, Masar, Malta iyo Talyaaniga. Goobaha ugu horreeya ee loo aado Jarmalka waa caasimadda, Berlin, iyo Frankfurt.

Dhammaan kiisaska la soo gudbiyay waa laga soo bilaabo 2021 waxaana ku jira xaaladaha shaqada qasabka ah ee beeraha iyo dhismaha, iyo sidoo kale kiisaska xadgudubka galmada.

Socdaalkii ay ku tageen Jarmalka waxa uu qaatay muhaajiriinta u dhexeysay hal bil ilaa laba bilood, waxaana ay dhammaantood u safreen koox koox iyaga oo adeegsanaya hawl- fududeyaal badan. Xaaladahan, muhaajiriintu waxay bixiyeen \$US 8,600 ilaa \$ US 17,500 markay yimaadeen meeshii ay u socdeen.

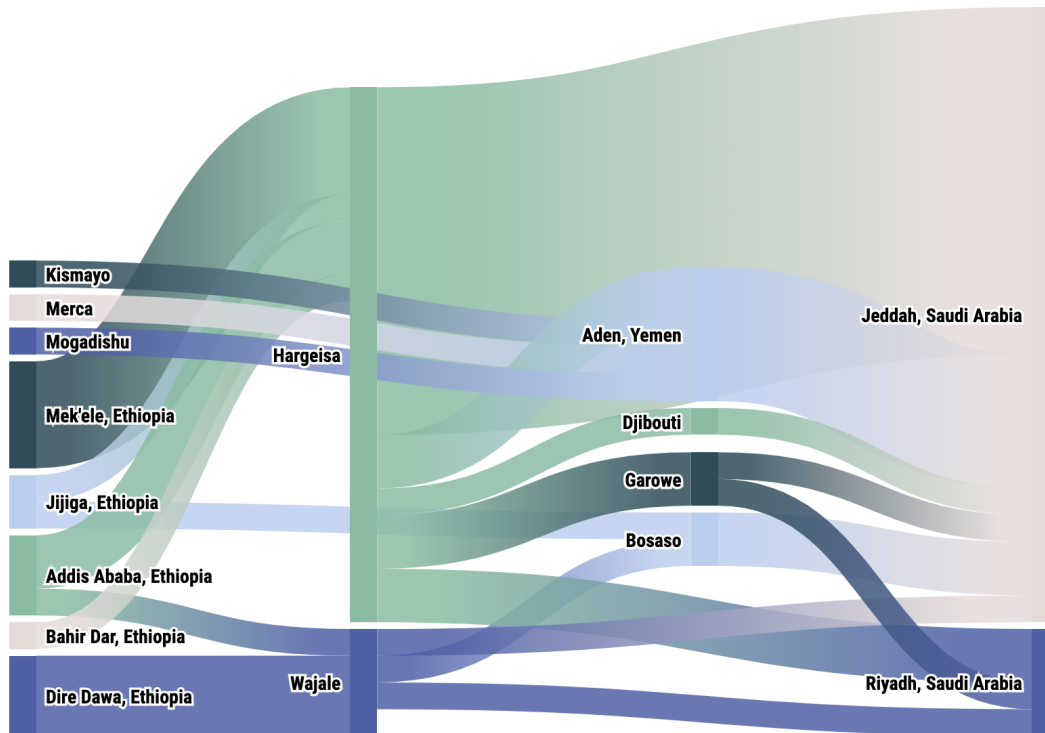
Itoobiya iyo Soomaaliya ilaa Sucuudiga

Isku soo wada duuboo, 26 ayaa la soo gudbiyay wadooyin ay Sacuudi Carabiya ugu dambaysay. Qoraalladan, 13 ka mid ah waddooyinku waxay la xidhiidhaan Itoobiya oo ah waddanka ay asal ahaan ka soo jeedaan ee Koonfurta iyo Bartamaha Soomaaliya, Somaliland, Jubaland iyo Puntland oo ah meelaha ay maraan, iyo 13 waddo oo la xidhiidha Koonfurta iyo Bartamaha Soomaaliya, Somaliland, Jubaland iyo Puntland oo ah halka ay ka yimaadeen.

Hargeysa ayaa loo aqoonsaday inay tahay halka ugu badan ee ay dadka u sii maraan Sucuudiga, sidoo kale tahriibayaashu waxay sii maraan magaalada Cadan ee dalka Yemen, iyagoo ku sii jeeda magaalada Jeddah.

Ururada ka soo qayb galay ayaa sidoo kale faah faahin ka bixiyay kow iyo toban kiis oo ka faa'iidaysi ah oo la xidhiidha tahriibayaal Itoobiyaan iyo Soomaali ah oo ku sugan Sucuudiga. Kiisaskan waxaa ka mid ah shaqada qasabka ah ee beeraha iyo warshadaha dhismaha, iyo sidoo kale xadgudubka galmada ee warshadaha galmada ganacsiga iyo xaaladaha shaqada guriga ee Sacuudi Carabiya.

Socdaalka muhaajiriinta ayaa qaatay hal ilaa saddex bilood, waxayna fududeeyayaasha siin jireen inta u dhaxaysa \$ US 800 iyo £ US 9,500 - xaaladaha qaarkood ka hor safarka, iyo xaaladaha kale markay yimaadaan meesha ay u socdeen.

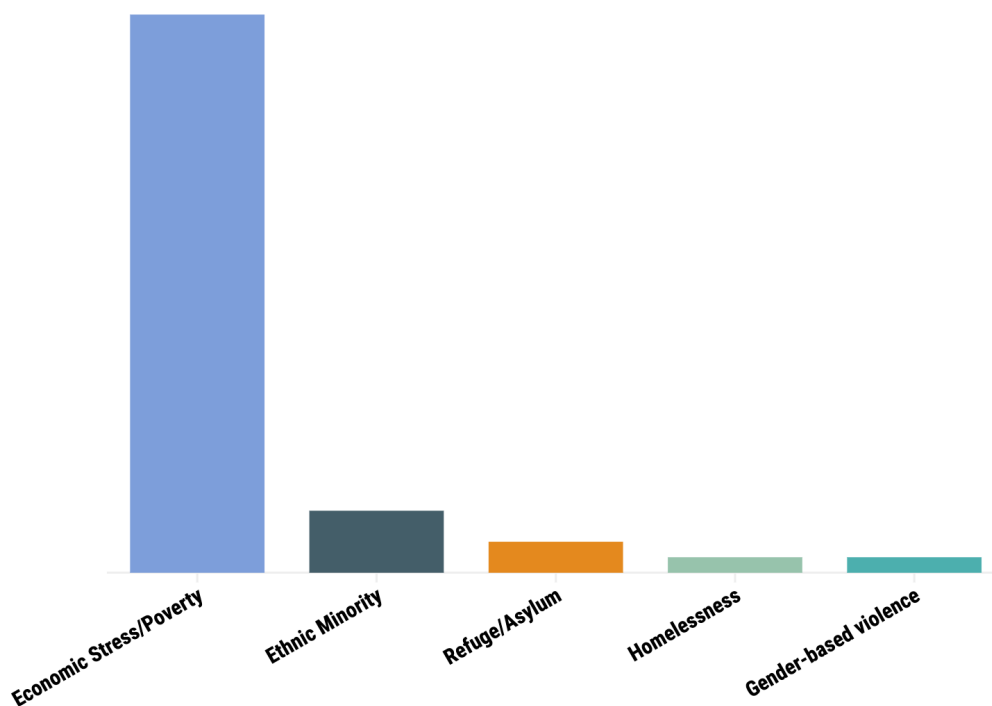

WAXYAABAHHA NACAYNTA

Soo gudbinta ku saleysan kiisas ay ka shaqeeeyeen hay'adaha ka qeyb galayaa, waxaa la aqoonsaday qodobbada nuglaanta ee khuseeya.

Iyadoo ay jireen fursado kala duwan oo la heli karo oo anaga iyo ururada bulshada rayidka ah ay cayimeen ka hor intaan xog-ururinta dhicin, inta badan kiisaska culayska dhaqaale iyo faqriga ayaa loo aqoonsaday inay yihiin arrimaha ugu muhiimsan ee dayacan.

Tiro yar oo kiisas ah, soo galootigu waxay ka soo jeedaan koox laga tirada badan yahay ama waxay ahaayeen qaxooti/magangelyo-doon horay u joogay waddan kale. Hal kiis mid kastaa wuxuu tilmaamayaa xadgudubka ku saleysan jinsiga iyo guri la'aanta inay tahay qodobka nuglaanta.

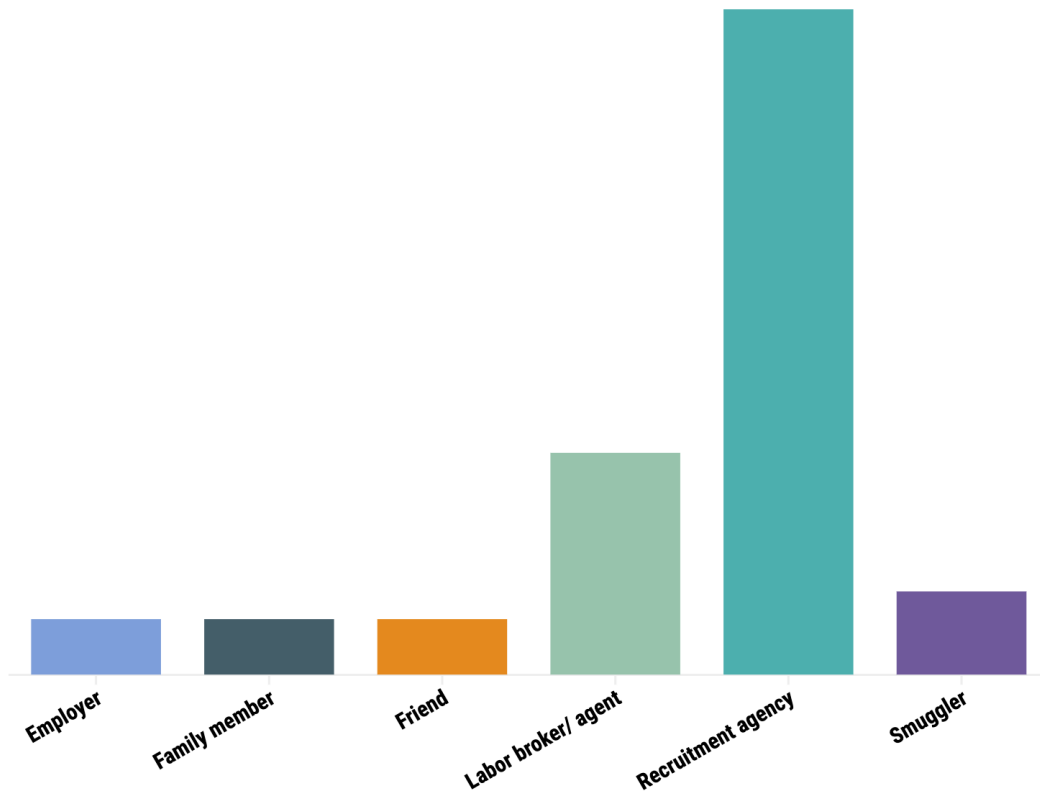

FUDUDEYNTA SAFARADA TAHRIIBKA

Inta badan kiisaska (36), muhaajiriintu waxay caawimo ka heleen ugu yaraan hal qof oo kale marka ay qorshaynayaan ama samaynayaan safarkooda. Xaaladaha qaarkood, hal qof (28) iyo mararka qaarkood fududeeyayaal badan (21) ayaa ku lug lahaa.

Fududeeyayaasha ugu badan ee la aqoonsaday waxay ahaayeen wakaaladaha qorista, kuwaas oo lagu sheegay 24 kiis. Noocyada kale ee fududeeyayaasha waxaa ka mid ahaa dilaaliinta/wakiilada shaqada (8), tahriibiyeyaasha (3), asxaabta (1), xubnaha qoyska (1) iyo loo shaqeeyaha laftooda (1).

Inta badan, tahriibayaashu waxay ku safreen baabuurk tahriibiyaha/shaqeeyaha/fududeeyaha. Tiro yar oo la soo gudbiyay, muhaajiriintu waxay isticmaaleen baabuurkooda ama waxay ku safreen gaadiidka dadweynaha - oo ay ku jiraan bas, taksi, diyaarad ama markab.

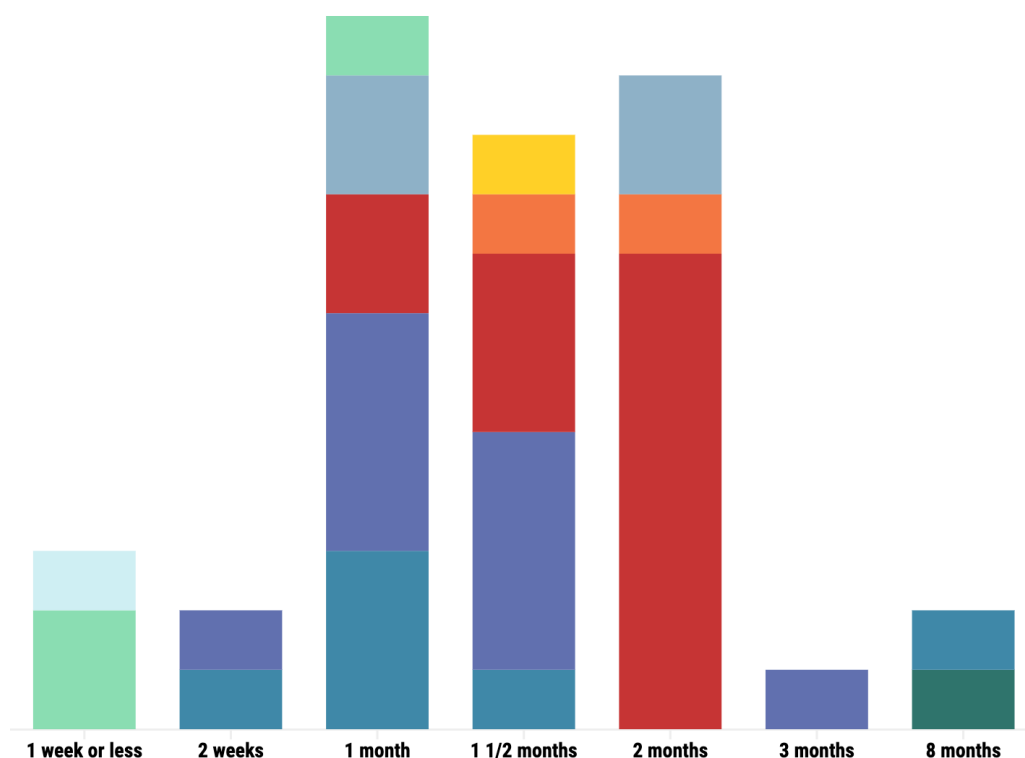

DHEERKA IYO KHARASHKA SAFARADA TAHRIIBKA

Falanqaynta xogta la ururiyey waxay muujinaysaa kala duwanaansho la taaban karo oo ku yimid dhererka socdaalka iyo kharashkooda - kala duwanaanshiyahani ma ahayn mid loo nisbayn karo meelo kala duwan oo kaliya laakiin sidoo kale khibradda shakhsi ahaaneed ee muhaajiriinta u safraya meelo isku mid ah.

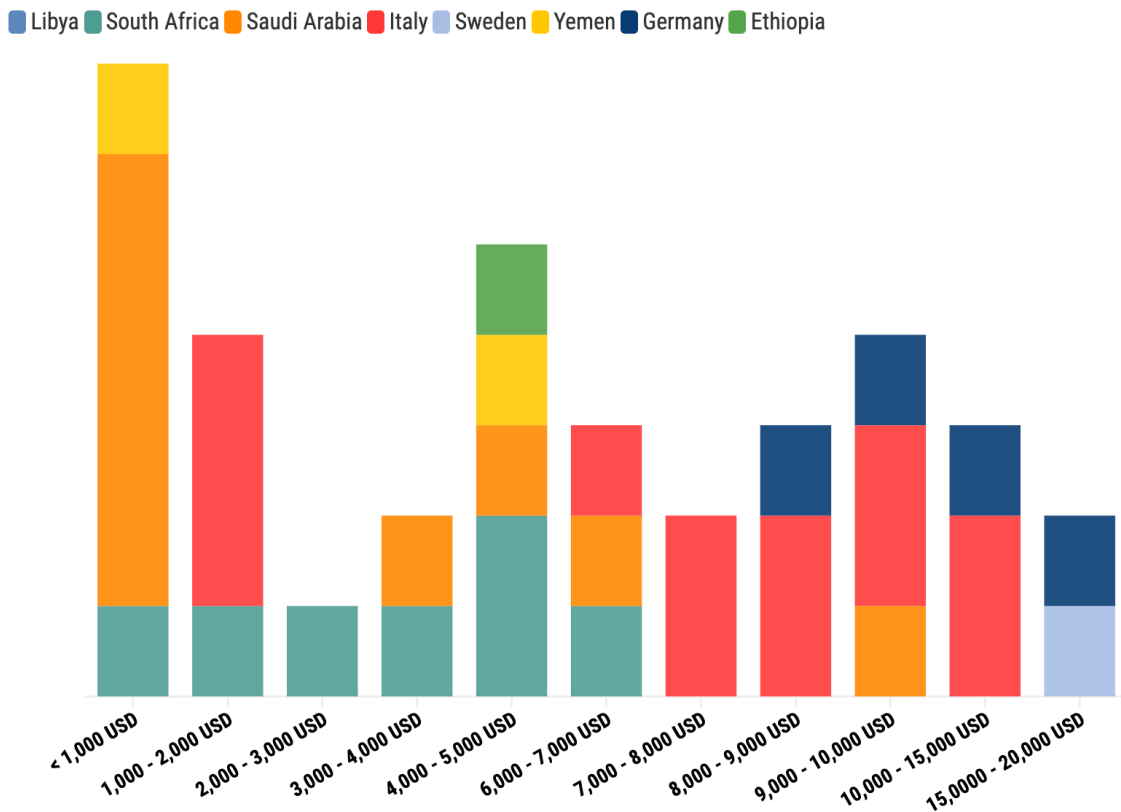
Socdaalladii ee lagu sifeeyay xogta waxay qaadatay hal usbuuc ama wax ka yar ilaa siddeed bilood. Safarrada ugu badan ayaa qaatay inta u dhaxaysa hal bil ilaa laba bilood, si ay uga socdaalaan Afrikada bari ilaa Koonfur Afrika, Sucuudiga iyo Yurub.

Legend: Libya (dark green), South Africa (teal), Saudi Arabia (blue), Italy (red), Sweden (orange), Yemen (yellow), Germany (light blue), Ethiopia (light green), Djibouti (lightest blue)

Sidoo kale, Kharashka ay Tahriibayaashu ku bixinayaan Safarkooda aad ayuu u kala duwan yahay, laga bilaabo in ka yar 1,000 Dollar ilaa 20,000 Dollar. Guud ahaan, u haajiridda Yurub waa safarka ugu qaalisan ee la qaado, si kastaba ha ahaatee, xaaladaha qaarkood ururradu waxay soo sheegeen kharash ka yar \$US US 2,000 safarrada Talyaaniga.

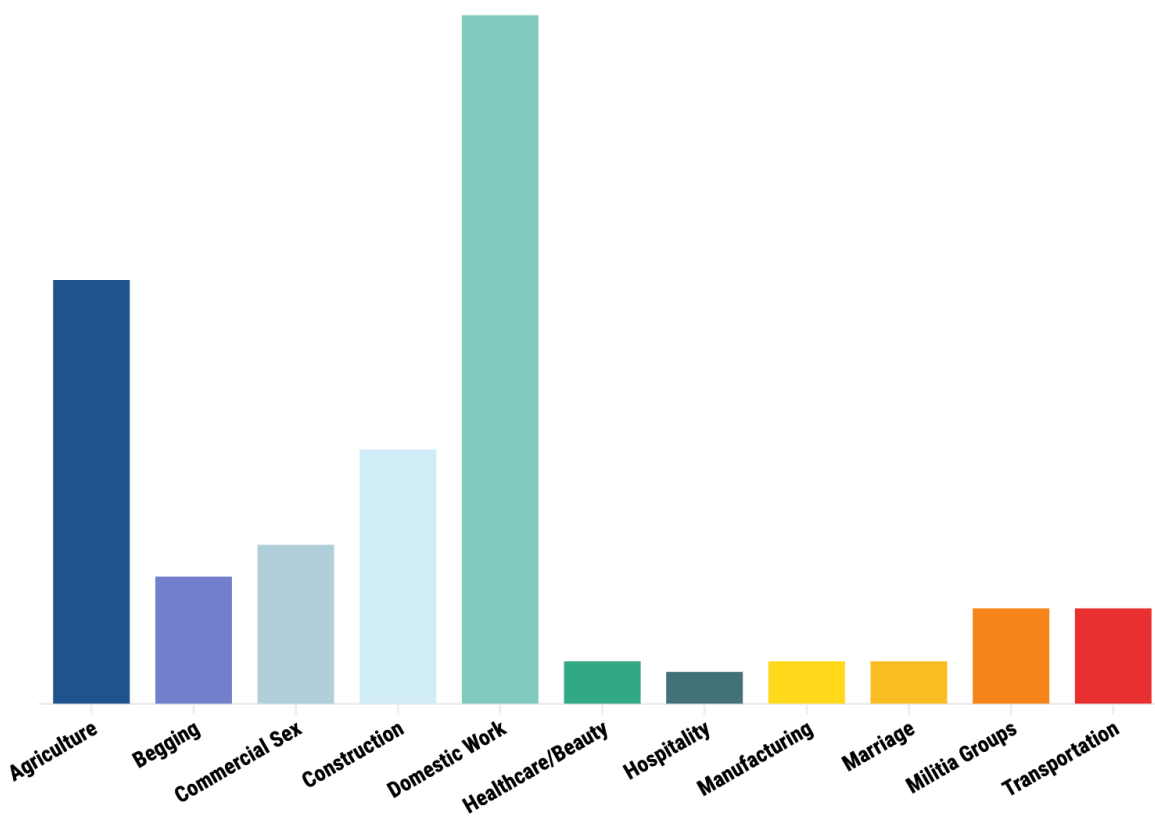
Marka la eego xidhiidhka ka dhexeeya dhererka safarka iyo kharashka, xidhiidhka ka dhexeeya labadooda lama aqoonsan karo. Mar labaad, qiimaha iyo dhererka socdaalku aad bay u kala duwan yihiin inta u dhaxaysa kiisaska gaarka ah iyo khibradaha soogalootiga - oo uma muuqdaan inay la xidhiidhaan goobta loo socdo.

WARSHADAHA KA FAAIDEYSIGGA

Gudaha xogta, warshado badan oo ka faa'iidayasi ayaa lagu aqoonsaday. Warshadaha ugu tixraaca badan waa shaqada guriga (65), waxaa ku xiga beeraha (40), dhismaha (24), galmada ganacsiga (15) iyo tuugsiga (12).

Shaqada khasabka ah waa nooca ugu badan ee xadgudubka ama dhiig-miirashada ee la soo gudbiyay (67), oo ay ku xigto rabshadaha jireed (47) iyo xadgudubka galmada (21). Xadgudubyo kala duwan oo kale, oo ay ku jiraan jirdil, tuugsi qasab ah iyo xadgudub maskaxeed, ayaa sidoo kale lagu dhex arkay xogta.

ISTICMAALKA XOGTA

Waa markii ugu horreysay oo hay'adaha ka qaybgalaya ay gacan ka geystaan xog ururin habaysan oo khuseeya tahriibinta dadka iyo marinnada tahriibka ee khatarta ah ee la xidhiidha Koonfurta iyo Bartamaha Soomaaliya, Somaliland, Jubaland iyo Puntland, waxayna warbixintani ka dhigan tahay xog ururintii ugu horreysay.

Mashruucu waxa uu higsanayaa in uu gacan ka geysto dadaallada xog ururinta ee Bariga Afrika. Gobolka oo dhan, ururadu waxay aqoonsan yihiin la'aanta xog la isku halleyn karo oo la isku halleyn karo iyo macluumaadka ku saabsan isbeddellada hadda jira iyo halista ka ganacsiga dadka iyo noocyada kale ee ka faa'iidaysiga. Xogta la ururiyey ayaa wax ka tari doonta wax ka qabashada farqigan waxayna gacan ka geysaneysaa in la muujiyo baaxadda ka ganacsiga dadka iyo ka faa'iidaysiga ee Koonfurta iyo Bartamaha Soomaaliya, Somaliland, Jubaland iyo Puntland.

Xogta la ururiyay ee ku saabsan ka ganacsiga dadka iyo waddooyinka socdaalka ee aan badbaadada lahayn ayaa leh dhawr codsi oo suurtagal ah si ay gacan uga geystaan hagitaannada hawl-fulinta, taatikada iyo go'aamada istiraatiijiga ah ee ay gaadhaan ururada bulshada rayidka ah, sharci fulinta, waaxda gaarka ah iyo dawladda.

Waxaa la rajeynayaa in xogtu ay taageerto daneeyayaasha:

- Aqoonso bulshooyinka khatarta ku jira iyo goobaha qorista si loo beegsado barnaamijyada ka hortagga iyo fariimaha ilaalinta.
- Aqoonso meelaha loo socdo si loo hago horumarinta iskaashiga laba geesoodka ah iyo in la kobciyo iskaashiga, si loo bixiyo ilaalin adag iyo adeegyo daryeel kadib.
- Aqoonso meelaha muhiimka ah ee socdaalka si loo qaabeeyo la socodka, wacyigelinta iyo barnaamijyada faragelinta waxtarka leh, iyo in lagu wargeliyo horumarinta sharci fulinta/ ilaalinta xuduudaha iyo iskaashiga dadweynaha iyo kuwa gaarka ah (tusaale in la ogaado baahida tababar ee shaqaalaha garoonka).
- Iyada oo ku saleysan juqraafiyada muhiimka ah ee la aqoonsaday, si wada jir ah u qiimee goobahan marka loo eego caymiska CSO si looga fogaado in dadaallada la kordhiyo iyo in laga caawiyo wax ka qabashada daldaloolada meelaha baahida sare leh.
- Aqoonso warshadaha khatarta sare leh ee ku lug lahaanshaha shaqada faa'iidada leh, si loo horumariyo dadaallada wacyigelinta iyo aqoonsiga loona ogeysiyo ka-qaybgalka warshadaha.

Intaa waxa dheer, warbixintu waxa ay gacan ka geysataa hagaajinta qabashada xogta iyo wadaaga iyo isku xidhka gobolka oo dhan, iyada oo ujeedadu tahay in la gaadho natiijooyinka soo socda:

- Kor u qaadista xogta bulshada rayidka ah ee Soomaaliyeed iyo cid kasta oo ay khusayso
- Isku-duubnida hawlaha xog ururinta oo yaraatay iyo kaydka xogta
- Dulmar la wanaajiyay ee jilayaasha ku shaqada leh gobolka iyo ka qaybqaatayaasha xogta la heli karo
- Kordhinta ka qaybgalka iyo aqoonta jilayaasha bulshada rayidka ah ee Soomaaliyeed xog ururin iskaashi ah
- Fahamka la wanaajiyey ee isticmaalka xogta iyo codsiga qorshaynta istiraatiijiyadeed iyo go'aan qaadashada

Freedom Collaborative waa bulshada ugu weyn ee xirfadlayaasha iyo hawl-wadeennada kale ee ka shaqeeya joojinta aadanahaka-ganacsiga, shaqada khasabka ah iyo dhiig-miirashada adduunka oo dhan. Waxay taageertaa wada shaqaynta ka dhaxaysa tiro badan oo bulsha dawladda, iyo daneeyayaasha ganacsiga gaarka ah ee adduunka oo dhan, iyada oo loo marayo agabka iyo adeegyada xogta iyowadaaga macluumaadka. Anagoo siinayna wada-hawlgalayaashayada safka hore agab xog ururin iyo falanqayn la heli karo, Freedom Collaborative waxa uu isu keenaa xog ururin ku saabsan hawsha dhiigmiirashada, arrimaha macnaha guud, iyo jawaabta jirtamuuqaalka. Kooxdu waxay siisaa ururrada ka-hortagga ka-ganacsiga taageero bilaash ah oo loogu talagalay horumarinta iyohirgelinta xog ururin la jaan qaadi kara xaaladaha deegaanka oo si degdeg ah loo hirgelin karo.

Soo saarista Daabacaddan waxaa taageerada dhaqaale ka gaystay Midawga Yurub (EU) iyo Wasaaradda Horumarinta Iyo Iskaashiga Dhaqaalaha Ee Dawladda Federalka Ee Jarmalka iyadoo loo marinayo Mashruuca Maaraynta Habboon ee Socotada(BMM). Nuxurkiisa masuuliyadeed oo keliya ayaa ah mid kudhisin xoriyad iyo iskaashi mana aha mid ka turjumaysa aragtida Midawga Yurub iyo Wasaaradda Horumarinta Iyo Iskaashiga Dhaqaale ee Dawlada Federalka Ee Jarmal (BMZ). Ujeedada Mashruuca Maaraynta Habboon ee Socotada (BMM) ayaa ah, sidii loo wanaajin lahaa maaraynta socotada Geeska Afrika iyo sidii gaar ahaan si gaar ah wax looga qaban lahaa tahriibinta iyo ka ganacsiga socotada soo gelaysa iyo ta ka baxaysa gobolka. Turjumaadda daabacaddan waxaa lagu soo saaray taageerada dhaqaale eek a gaysteen Midawga Yurub (EU).